

Epinfo

Epidemiológiai Információs Hetilap

[A lyssa-fertőzésre gyanús sérülésekkel
kapcsolatos eljárások](#)

[Fertőző betegségek adatai](#)

Aerobiológiai jelentés

(lásd: www.antsz.hu/oki/oki14.htm)

[Impresszum](#)

HAZAI INFORMÁCIÓ

A LYSSA-FERTŐZÉSRE GYANÚS SÉRÜLÉSEKSEL KAPCSOLATOS ELJÁRÁSOK TAPASZTALATAI AZ UTÓBBI ÉVEKBEN

A veszettség olyan vírusbetegség, amely emberben és a gerinces állatok közül a madarakban és az emlősökben a központi idegrendszer akut, fatális kimenetelű megbetegedését okozza. A vírus iránt nem egyforma a **fogékony**ság. Legfogékonyabb a róka, a prérifarkas, a macska, a denevér és a szarvasmarha. Kevésbé fogékony a kutya, a juh, a kecske és az ember.

Mivel a veszettség fő terjesztője a vadon élő állatok közül a róka, az európai gyakorlathoz hasonlóan 1992-ben Magyarország nyugati felén bevezetésre került a *per os* rókavakcináció. A vakcinációs program által érintett terület napjainkra már elérte a Tisza vonalát, de a Tiszántúlra még nem terjedt ki teljes egészében. A vakcinációból 2003-ban is kimaradt Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Békés megye. Az immunizálásnak köszönhetően a veszett állatok száma 1994-2003. között jelentősen csökkent (1. táblázat).

Amellett, hogy a laboratóriumban igazoltan veszett állatok számát még mindig döntően a vadon élő állatok, ezen belül a rókák adják (75-80%), megnőtt a jelentősége a fertőzött háziállatoknak (1. ábra). Ezáltal az emberhez is közelebb kerül a veszettség, a veszett kutyák számának csökkenése mellett a veszett állatok között emelkedett a macskák aránya. A háziállatok közül a veszett szarvasmarhák aránya évtizedek óta 3-5% (1. táblázat).

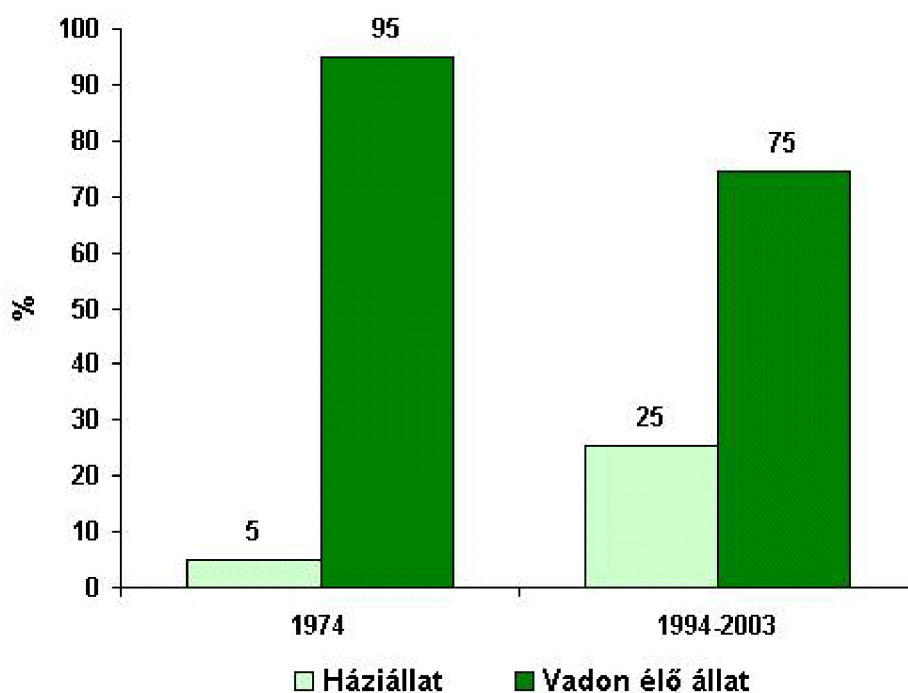
1. táblázat

Laboratóriumban igazoltan veszett állatok (1994-2003)

Év	Róka		Kutya		Macska		Szarvasmarha		Egyéb		Össze- sen
	Szám	%	Szám	%	Szám	%	Szám	%	Szám	%	
1994	737	75,0	65	6,5	135	13,6	46	4,6	12	1,2	995
1995	971	80,0	67	5,5	130	10,7	32	2,6	16	1,3	1216
1996	1113	80,8	57	4,1	118	8,6	56	4,1	33	2,4	1377
1997	451	76,6	25	4,2	41	7,0	24	4,1	20	3,4	589
1998	430	76,8	27	4,8	71	12,7	18	3,2	14	2,5	560
1999	315	77,0	19	4,6	45	11,0	16	3,9	14	3,4	409
2000	394	75,6	23	4,4	70	13,4	27	5,2	7	1,3	521
2001	237	75,2	13	4,1	42	13,3	15	4,8	8	2,5	315
2002	120	75,4	4	2,5	18	11,3	8	5,0	9	5,7	159
2003	127	76,0	7	4,1	18	10,8	13	7,8	2	1,2	167

1. ábra

Veszett állatok megoszlása jellegük szerint

A rókák per os vakcinációjának hatására megváltozott a laboratóriumi igazoltan veszett állatok területi megoszlása. Napjainkban az összes veszett állat 81%-át az Alföldön, az alföldi esetek háromnegyed részét a rókavakcinációból kimaradt 3 megyében regisztrálták (2. táblázat).

2. táblázat

A rókavakcináció hatása a veszett állatok számára és területi megoszlására (%)

Terület	Év							
	1996	1997*	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Dunántúl (%)	51,1	29,7	8,6	8,8	1,0	2,9	18,9	18,6
Főváros (%)	10,7	8,5	14,3	12,7	16,3	21,5	1,9	0
Alföld (%)	38,2	61,8	77,1	78,5	82,7	75,6	79,2	81,4
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
A veszett állatok száma összesen	1377	589	560	409	521	315	159	167

* 1997 óta az egész Dunántúltra kiterjed a rókavakcinációs (*per os*) program.

A Dunántúlon és különösen a fővárosban a veszethez elleni védőoltásban részesültek arányában a veszett állatok részarányának csökkenéséhez hasonló mértékű, nagyfokú visszaesés nem volt tapasztalható. 2003-ban az oltások több mint 60%-a az Alföldön történt (3. táblázat).

A laboratóriumi vizsgálattal igazoltan veszett állatok 75%-a vadon élő róka, ennek ellenére az utóbbi három évben a **veszettség elleni oltások kb. 90%-ban háziállatok**, és csak 10%-ban vadon élő és egyéb állatok miatt történtek (4. táblázat).

3. táblázat

A rókavakcináció hatása a veszettség elleni védőoltásban részesültek számának alakulására (%-os területi megoszlás)

Terület	Év							
	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Dunántúl (%)	31,0	27,0	24,0	25,0	21,0	19,0	25,0	23,0
Főváros (%)	26,0	30,0	28,0	29,0	31,0	30,0	32,0	14,0
Alföld (%)	43,0	43,0	48,0	46,0	48,0	51,0	43,0	63,0
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Személyek száma (akiknek oltóanyagot igényeltek)	8751	7440	7467	6917	6009	5771	5259	6304

Az oltott személyek számának az állat egészségi állapota és megfigyelhetősége szerint számított százalékos megoszlása azt mutatja, hogy csökken a laboratóriumi vizsgálattal igazoltan veszett állat okozta expozíció miatt szükséges oltások aránya, míg a nem megfigyelhető (kóbor, elkóborolt) állatok okozta expozíciók miatt került sor az összes oltás 70%-ára (5. táblázat).

Ha a laboratóriumban igazoltan veszett állatok számát, területi eloszlását és a veszettség elleni oltásban részesültek megoszlását nézzük az utóbbi két évben, láthatjuk, hogy egy állat okozta expozíció veszettségre gyanús voltának megítélésekor és az **oltási indikáció felállításakor fokozottabban figyelembe kellene venni az állat mozgásterén a veszettség előfordulását**. Egy adott helyen történt esemény kapcsán számításba kell venni azt a tényt, hogy a helyszín 40-50 km-es körzetében mikor észleltek utoljára veszett állatot (2., 3. sz. ábra).

2004-ben a PHARE program támogatásával a rókavakcinációt az ország egész területére kiterjesztették. Az év első negyedévében igazolt veszett állatok száma a 6. táblázat szerint alakult.

4. táblázat

Az oltottak megoszlása az expozíciót okozó állatfajok szerint (%)

Állatok megnevezése	Év					
	1975-82	1983-87	1995-98	2001	2002	2003
Háziállatok						
kutya	41,0	41,00	52,8	58,4	60,2	53,9
macska	18,6	20,80	26,3	26,1	26,7	24,5
kérődzők	3,7	9,08	7,6	3,8	1,5	11,5
ló	0,4	0,02	0,4	0,4	0,5	0,9
sertés	0,4	0,30	0,2	0,1	0,2	0,2
Együtt	64,1	71,20	87,4	88,8	89,1	91,0
Vadon élő állatok						
róka	31,1	22,2	7,6	4,8	3,4	3,3
őz, szarvas	1,5	3,8	1,6	0,9	1,2	1,0
Együtt	32,6	26,0	9,2	5,7	4,6	4,3
Egyéb, vagy ismeretlen	3,3	2,8	3,4	5,5	6,3	4,7
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

5. táblázat

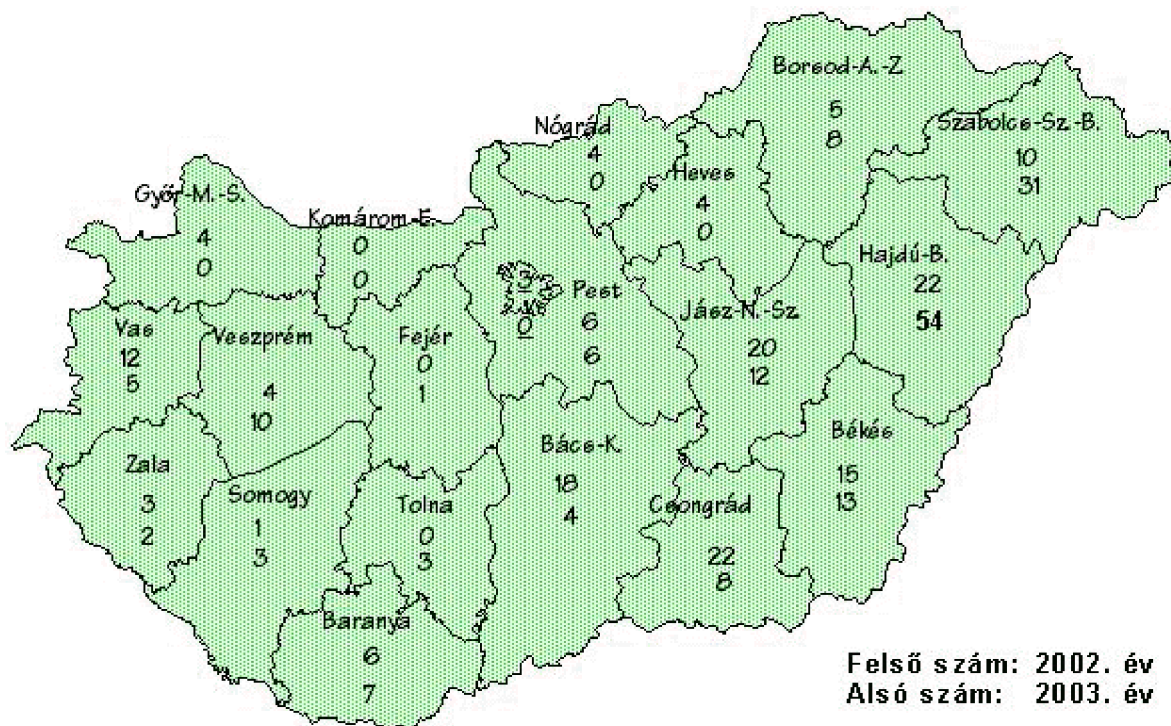
Az oltott személyek számának százalékos megoszlása az állat egészségi állapota és megfigyelhetősége szerint

Kategória	Év			
	1995	1996	1997	1998-2001
A	23,4	24,7	18,0	10,0
B	4,1	3,5	2,0	2,5
C	58,7	60,8	66,8	73,4
D	10,1	8,6	9,1	10,3
Nincs adat	3,7	2,4	4,1	3,8
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0

- A = laboratóriumi vizsgálattal igazoltan veszett
 B = klinikai (állatorvosi) vizsgálat szerint veszett
 C = elhullott, elkóborolt, ismeretlen
 D = megfigyelés alatt állt 14 napig

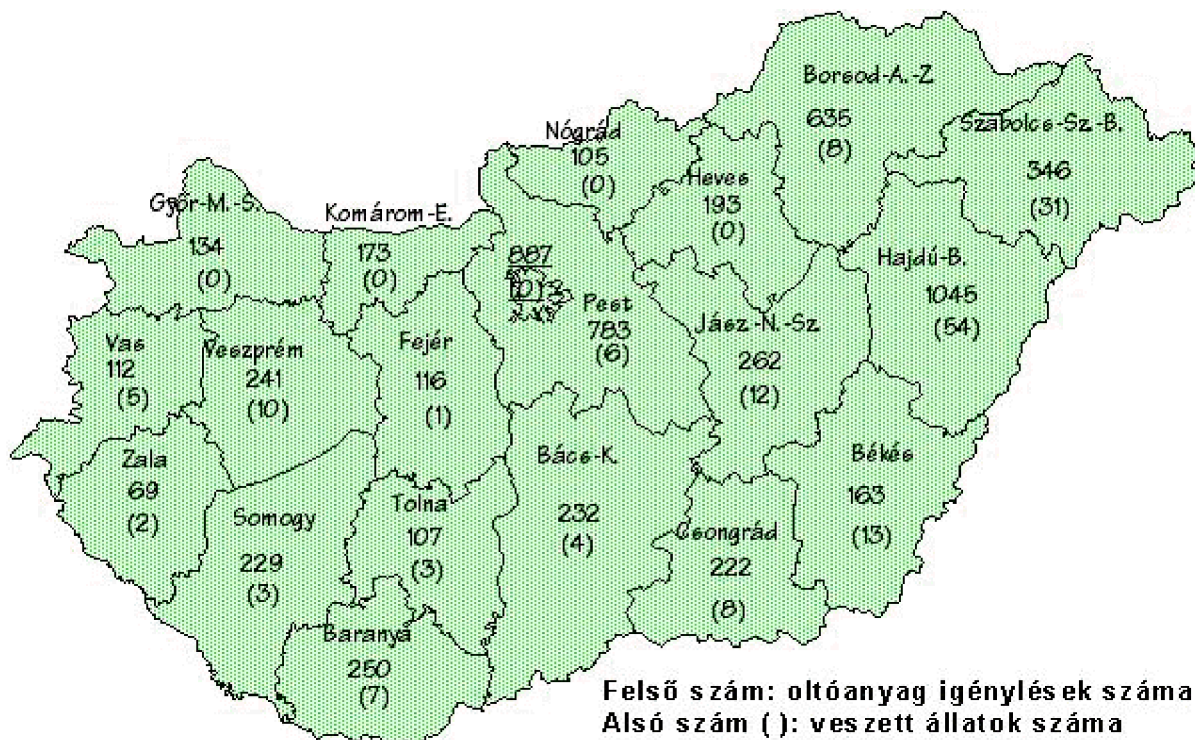
2. ábra

Vesztett állatok száma a 2002-2003. évben

3. ábra

A 2003. évben veszettség elleni oltásban részesültek száma (fő)

**Laboratóriumi vizsgálattal igazoltan veszett állatok
megyéenkénti bontásban
2004. január 1- április 30.**

Terület	Január	Február	Március	Április	Összesen
Baranya	-	1 macska	-	-	1
Bács-Kiskun	-	-	-	-	-
Békés	1 kutya	-	1 róka	2 róka	4
Borsod-A.-Z.	1 róka	1 róka	1 róka	-	3
Csongrád	2 róka	2 róka	-	-	4
Fejér	-	-	1 róka	1 róka	2
Győr-M.-S.	-	-	-	-	-
Hajdú-Bihar	5 róka 1 ló 1 szarvasmarha 1 kutya	2 róka 1 szarvasmarha	9 róka	4 róka	24
Heves	-	1 róka	-	-	1
Jász-N.-Sz.	-	-	1 róka	-	1
Komárom-E.	-	-	1 róka	-	1
Nógrád	1 kutya	-	-	-	1
Pest	1 róka	-	1 róka	-	2
Somogy	-	-	-	-	-
Szabolcs-Sz.-B.	7 róka	7 róka	11 róka 1 kutya	1 róka	27
Tolna	-	-	-	-	-
Vas	-	-	-	-	-
Veszprém	-	-	1 róka	-	1
Zala	-	-	-	-	-
Budapest	1 róka	-	-	-	1
Összesen	22	15	28	8	73

Tájékoztatást adta: **dr. Pauliny Zsuzsanna mb. osztályvezető**
Virusoltóanyag-ellenőrző osztály

Szerkesztőségi megjegyzés:

Mindezek ismertetésére egyrészt az ÁNTSZ munkatársainak naprakész, pontos informálása, másrészt az indokolatlanul magas oltóanyag-felhasználás csökkentése érdekében került sor.

Mint minden más védőoltás esetén, itt is az oltóorvosé a felelősség, és ha az orvos számára bármely eset megítélése kétséges, szakmai segítséget az ÁNTSZ-től kérhet. A

konzultáció az oltási indikáció felállítását megelőzően azért is szükséges és indokolt, mivel a döntését befolyásoló aktuális járványügyi információkról így szerezhethet tudomást. Az oltás indikációjához, az ember tényleges fertőződési veszélyének megítéléséhez az alábbi szempontok figyelembe vétele szükséges:

1. **Állat okozta *expozíció veszetségre gyanús* voltának *megítélése*:**
 - *az állat faja (vadon élő, ragadozó, háziállat),*
 - *az állat viselkedése (típusos, atípusos, korábitól eltérő),*
 - *háziállat esetén annak vadon élő állattal való kontaktusa,*
 - *az adott területen a veszetség járványügyi helyzetének adatai.*

2. **Állat okozta *expozíció*t követően a sérült védőoltása indokolt, amennyiben:**
 - a) *az állat veszett, veszetségre gyanús, veszetség fertőzöttségére gyanús és*
 - *az *expozíció* nyílt sérüléssel járt, vagy*
 - *a vírus nyálkahártyára került;*
 - b) *az állat veszetség szempontjából aggályos (embert mart meg és/vagy nyála sérült bőrfelületre/nyálkahártyára jutott) és nem megfigyelhető;*
 - c) *az állat a megfigyelés alatt veszetségre gyanússá válik;*
 - d) *veszett tehén tejét a tehén megbetegedése előtti 5. naptól kezdődően nyersen, hígítatlanul fogyasztották és sérült nyálkahártya feltételezhető (a szájban seb, hámiány volt).*

3. **Állat okozta *expozíció*t követően a sérült *védőoltása nem indokolt*, amennyiben:**
 - *az állat nem veszett, veszetségre és veszetség fertőzöttségére nem gyanús, nem aggályos;*
 - *az állat veszett, veszetségre és veszetség fertőzöttségére gyanús, aggályos, de nincs nyílt bőrsérülés/sérült nyálkahártya;*
 - *a kontaktus indirekt (köztes tárgy érintése);*
 - *veszetségre gyanús vagy aggályos az állat, de megfigyelhető;*
 - *az állat lakásban tartott házi kedvenc, állatkerti állat, mert esetükben nagy biztonsággal feltételezhető, hogy a tartási körülmények miatt veszett állat nem férhetett hozzá;*
 - *veszett tehén tejét hőkezelés vagy egészséges tehén tejének elegyítése vagy más élelmiszerrel történő elegyítése után fogyasztották.*

Biztosan nem terjesztik a betegséget hüllők, halak, puhatestűek, páncélosok, kétélűek, rovarok, ektoparaziták. Madarak fertőződhetnek, de a fertőzés emberre történő átvitelében nem játszanak szerepet.

Fontos a lakosság egészségtudatos viselkedése is. A lakosság részére a lyssa-gyanús események kapcsán követendő eljárásról az OEK tájékoztatót adott ki, mely a honlapról is letölthető (www.antsz.hu/oek).

A HAZAI JÁRVÁNYÜGYI HELYZET ÁLTALÁNOS JELLEMZÉSE

A **2004. június 21-27.** közötti időszakban a bejelentett fertőző megbetegedések alapján az ország járványügyi helyzete az alábbiakban foglalható össze:

Az **enterális fertőző betegségek** közül a **salmonellosis** bejelentések száma 20%-kal, a **campylobacteriosis** és az **enteritis infectiosa** esetek mérsékeltebben emelkedett az előző hetihez képest. A korábbi évek azonos időszakához viszonyítva a salmonellosis és a dysenteria járványügyi helyzete kedvezőbbnek minősíthető, a campylobacteriosis és az enteritis infectiosa előfordulása hasonló volt.

A héten két **gastroenteritis járványról** érkezett jelentés.

Az előző heti kilenc **vírushepatitis** bejelentéssel szemben a 26. héten 13 megbetegedés került a nyilvántartásba. A megbetegedések hat területen fordultak elő.

A **légúti fertőző betegségek** közül a **varicella** esetek száma mérsékelten csökkent az előző hetihez képest, a betegség járványügyi helyzete változatlanul kedvezőtlenebb a korábbi évekénél. A megbetegedések közel 40%-a a fővárosban és Pest megyében fordult elő. A **scarlatina** epidemiológiai helyzete kedvező volt. A héten egy kéthónapos, oltatlan csecsemő május elején kezdődött **pertussis** megbetegedésének gyanúját jelentették, a diagnózist a laboratóriumi vizsgálatok megerősítették. **Morbilli** nem fordult elő, a **rubeola** és a **mumpsz** járványügyi helyzete is megnyugtatóan alakult.

Az **idegrendszeri fertőző megbetegedések** előfordulása nem változott lényegesen az előző hetihez képest, a tünetegyüttes alacsonyabb számban fordult elő, mint az előző év azonos hetében.

Negyedével emelkedett a **Lyme-kór** esetek száma a 25. hetihez viszonyítva, de kevesebb esetet regisztráltak, mint az 1998-2002. évek azonos hetét jellemző medián.

Bejelentett fertőző megbetegedések Magyarországon (+)
Notified cases of communicable diseases in Hungary (+)

26/2004.sz.heti jelentés (weekly report)

(2004.06.21 – 2004.06.27.)

Betegség Disease	a 26. héten (week)			az 1 – 26. héten (week)		
	2004.06.21- 2004.06.27.	2003.06.23- 2003.06.29.	Medián 1998- 2002	2004.	2003.	Medián 1998- 2002
Typhus abdominalis	-	-	-	-	-	-
Paratyphus	-	-	-	-	-	-
Salmonellosis	111	228	320	1538	2489	3187
Dysentheria	-	1	9	95	55	199
Dyspepsia coli	-	1	3	31	36	59
Egyéb E.coli enteritis	1	1	2	29	38	52
Campylobacteriosis	156	152	165	2626	2427	2849
Yersiniosis	1	-	1	44	55	61
Enteritis infectiosa	742	809	671	17441	21154	17151
Hepatitis infectiosa	13	13	13	359	410	570
AIDS	-	1	2	10	12	13
Poliomyelitis	-	-	-	-	-	-
Acut flaccid paralysis	1	-	-	4	10	6
Diphtheria	-	-	-	-	-	-
Pertussis	1	-	-	19	8	1
Scarlatina	61	24	62	1920	998	3213
Morbilli	-	-	-	2	3	5
Rubeola	1	-	2	36	39	70
Parotitis epidemica	2	3	4	118	114	131
Varicella	1288	570	725	34915	26737	27560
Mononucleosis inf.	23	40	22	744	742	655
Legionellosis	-	1	-	41	54	20
Meningitis purulenta	4	7	2	134	139	150
Meningitis serosa	5	10	2	51	57	57
Encephalitis infectiosa	3	4	2	55	52	46
Creutzfeldt-J.- betegség	-	-	•	-	4	•
Lyme-kór	49	90	56	286	347	316
Listeriosis	-	-	-	4	2	3
Brucellosis	-	-	-	-	1	1
Leptospirosis	2	-	1	10	11	28
Tularemia	-	-	-	5	16	48
Tetanus	-	-	-	-	1	5
Vírusos haemorrh. láz	-	-	-	1	2	3
Malaria*	-	-	-	2	3	8
Toxoplasmosis	-	4	5	68	92	136

(+) előzetes, részben tisztított adatok (preliminary, partly corrected figures)

(*) importált esetek (imported cases)

(•) nincs adat (no data available)

A statisztika készítés ideje: 2004.06.29

Bejelentett fertőző megbetegedések Magyarországon (+)
Notified cases of communicable diseases in Hungary (+)

26/2004.sz.heti jelentés (weekly report)

(2004.06.21 – 2004.06.27.)

Terület Territory	Salmonel- losis	Dysenteria	Campylo- bacteriosis	Enteritis infectiosa	Hepatitis infectiosa	Scarlatina	Varicella	Mononucl. infectiosa	Meningitis purulenta	Lyme-kór
Budapest	11	-	29	31	3	14	275	2	1	7
Baranya	6	-	10	11	-	2	65	2	1	-
Bács-Kiskun	10	-	5	36	1	-	90	3	-	-
Békés	1	-	6	66	1	1	42	1	1	2
Borsod-Abaúj-Zemplén	4	-	1	15	4	3	64	-	-	1
Csongrád	8	-	6	82	2	4	104	2	-	2
Fejér	1	-	12	41	-	2	48	-	-	2
Győr-Moson-Sopron	7	-	16	14	-	1	31	-	-	11
Hajdú-Bihar	4	-	16	21	2	3	53	-	-	2
Heves	1	-	2	19	-	-	29	-	-	1
Jász-Nagykun-Szolnok	3	-	4	86	-	-	33	-	-	-
Komárom-Esztergom	12	-	3	63	-	2	43	3	-	3
Nógrád	1	-	3	41	-	-	14	-	-	4
Pest	18	-	12	61	-	11	220	3	1	4
Somogy	3	-	2	28	-	4	21	-	-	3
Szabolcs-Szatmár-Bereg	7	-	11	16	-	2	19	1	-	-
Tolna	3	-	7	20	-	2	28	3	-	1
Vas	7	-	5	23	-	5	38	1	-	-
Veszprém	1	-	6	57	-	3	50	1	-	6
Zala	3	-	-	11	-	2	21	1	-	-
Összesen (total)	111	-	156	742	13	61	1288	23	4	49
Előző hét (previous week)	92	1	144	658	9	60	1484	52	4	39

(+) előzetes, részben tisztított adatok (preliminary, partly corrected figures)

A statisztika készítés ideje: 2004.06.29

A „Johan Béla” Országos Epidemiológiai Központ (OEK) kiadványa.

A kiadványban szereplő közlemények szakmai egyeztetést követően jelennek meg, ennek megfelelően az országos jellegű összeállítások, illetve a szerkesztőségi megjegyzésben foglaltak az Országos Epidemiológiai Központ és az országos tisztifőorvos szakmai véleményét és javasolt gyakorlatát tartalmazzák.

A kiadványt a „Johan Béla” Országos Közegészségügyi Intézet és a Centers for Disease Control and Prevention (CDC) a Magyar-Amerikai Közös Alapnál elnyert pályázat által biztosított együttműködés révén fejlesztették ki.

Az Epinfo minden héten pénteken kerül postázásra és az Internetre.

Internet cím: www.antsz.hu/oe

A kiadvánnyal kapcsolatos észrevételekkel, közlési szándékkal szíveskedjék az Epinfo **főszerkesztőjéhez** fordulni:

„Johan Béla” Országos Epidemiológiai Központ

1966 Budapest, Pf. 64. Telefon: 476-1153, 476-1194

Telefax: 476-1223

E-mail: epiujsg@oek.antsz.hu

A heti kiadványban szereplő anyagok szabadon másolhatók és felhasználhatók, azonban a kiadvány forrásként való használatánál hivatkozni kell az alábbi módon: Országos Epidemiológiai Központ. A közlemény címe. Epinfo a megjelenés éve; a kiadvány száma:oldalszám. (Pl.: Országos Epidemiológiai Központ. 10 éves az Epinfo. Epinfo 2003;1:1-2.)

Országos tisztifőorvos:

dr. Bujdosó László

Epinfo szerkesztősége

Alapító főszerkesztő: dr. Straub Ilona

Főszerkesztő: dr. Melles Márta

Főszerkesztő helyettes: dr. Csohán Ágnes

Olvasó szerkesztő: dr. Krisztalovics Katalin

Szerkesztők:

Boros Julianna

dr. Böröcz Karolina

Lendvai Gyuláné

Technikai szerkesztő:

Kissné Sponga Zsuzsanna

Nyomda vezetője:

Vizinger Ferenc

ISSN 1419-757X